

MINISTERUL JUSTIȚIEI

**EVALUAREA TEMATICĂ A
COMPANIEI NAȚIONALE DE TRANSPORTURI AERIENE ROMÂNE
TAROM SA
PRIVIND IMPLEMENTAREA
STRATEGIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE 2021 - 2025**

Raport de evaluare

2024

Secretariatul tehnic al SNA
Str. Apolodor nr. 17, sector 5, 050741
București, România
www.just.ro

A. Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM SA

I. INTRODUCERE

- **Adresa fizică:** Calea Bucureștilor 224 F, Otopeni, Ilfov
- **Adresa virtuală:** www.tarom.ro
- **Cadrul legal care reglementează activitatea instituției:**

ORDONANȚA nr. 45 din 28 august 1997 privind înființarea Societății Comerciale "Compania națională de transporturi aeriene române - TAROM" S.A.

Statutul Companiei Naționale de Transporturi Aeriene Române - TAROM S.A., aprobat prin Hotărârea AGEA 21/22.11.2022.

- **Misiune / atribuții / competențe / structura:**

Transport aerian de persoane și mărfuri

- **Organigrama:**

Organigrama este în lucru, având în vedere procesul de restructurare a companiei.

- **Structuri subordonate:**

Nu este cazul.

- **Număr total poziții/funcții prevăzute în statul instituției (inclusiv nr. funcții de conducere ocupate cu titlu permanent):**

Actuale:

- nr. total de funcții:	1210
- nr. total de funcții de conducere:	96
- nr. total de funcții de execuție:	1114
- nr. total de funcții de conducere ocupate cu titlu permanent:	79

Compania este în curs de reorganizare, ultima organigramă aprobată datând din 2020.

- **Resursele alocate pentru cele 3 standarde supuse evaluării:**

- a) **resurse financiare:** Nu este cazul.
- b) **resurse umane:** Nu au existat suficiente resurse umane dedicate, activitățile fiind exercitate prin preluare de atribuții.
- c) **resurse materiale** (calculatoare, spațiu pentru desfășurarea activității, acces la internet etc.): Nu este cazul.

▪ **Scopul misiunii de evaluare**

Prin Hotărârea Guvernului nr. 1269/2021 au fost aprobate *Strategia Națională Anticorupție (SNA) 2021-2025* și documentele aferente acesteia.

Potrivit art. 11 și 12 din *Metodologia de monitorizare a implementării SNA 2021-2025*, aprobată prin Ordinul Ministrului Justiției nr.2046/2022, în cadrul reuniunilor desfășurate în luna decembrie 2022, platformele de cooperare au aprobat temele de evaluare tematică și instituțiile ce urmează a fi supuse evaluării în anul 2023.

Temele care fac obiectul misiunilor de evaluare tematică în anul 2023 sunt:

1. evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale;
2. evaluarea incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale,
3. gestionarea mecanismului de implementare a SNA de către instituțiile publice (inclusiv întreprinderi publice).

Obiectivele procesului de monitorizare sunt:

- Identificarea progreselor înregistrate în implementarea SNA;
- Identificarea și corectarea problemelor practice apărute în aplicarea politicilor și normelor anticorupție;
- Creșterea gradului de cunoaștere, înțelegere și implementare a măsurilor de prevenire a corupției, în sectorul public și privat.

Procedura evaluării a constat în completarea chestionarului tematic de evaluare transmis la data de 31 martie 2023, organizarea vizitei de evaluare la sediul TAROM, în data de 11 aprilie 2023 și redactarea raportului de evaluare.

▪ **Componența echipei de evaluare**

Echipa de evaluare a fost compusă din 3 persoane:

- D-na Monica Cojocaru - Direcția Generală Anticorupție, expert din cadrul platformei autorităților independente și a instituțiilor anticorupție;
- Dl. Adrian Dumitru, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, Ministerul Justiției, expert evaluator din partea platformei administrației publice centrale;
- Dl. Septimius Pârnu - Expert forum, expert din partea platformei societății civile.

Reprezentanții TAROM care au luat parte la întâlnire au fost:

- Dl. Matei Constantin, personal desemnat cu implementarea metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate.

Din partea Secretariatului tehnic al SNA au participat:

- D-na. Cristina Beclea, personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, reprezentant al Secretariatului tehnic al SNA;
- D-na. Cristina Liță, consilier superior, Ministerul Justiției, reprezentant al Secretariatului tehnic al SNA.

II. CONSTATĂRI

A. EVALUAREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR ȘI INSTITUȚIILOR PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE

La nivelul CNTAR TAROM S.A., prin Decizia nr. DG 65 din 23.03.2022, au fost desemnați coordonatorul implementării planului de integritate (șeful Biroului Audit Intern) și persoana de contact (secretar tehnic) pentru raportarea implementării măsurilor prevăzute în planul de integritate aprobat.

Principalele atribuții ale secretarului tehnic prevăd inclusiv activitățile presupuse de procesul de management al riscurilor de corupție și evaluare a incidentelor de integritate.

Pe parcursul anului 2022, nu a fost constituit un grup de lucru pentru implementarea metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, conform H.G. nr. 599/2018, prin urmare nu au fost accesate programe de formare în domeniul de referință.

Planul de integritate al societății a fost adoptat prin Decizia nr. DG 116 din 30.06.2022, primul dintre obiectivele prevăzute în documentul programatic, *Creșterea gradului de implementare a măsurilor de integritate la nivel organizațional*, conține măsurile impuse de actele normative în vigoare din domeniu.

B. EVALUAREA INCIDENTELOR DE INTEGRITATE ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR ȘI INSTITUȚIILOR PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE

Conform DG nr. 65 din 23.03.2022, secretarul tehnic, care este persoana responsabilă cu implementarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, îndeplinește și următoarele atribuții:

- Inspector documente clasificate;

- Responsabil implementare L176/2010 privind completarea și depunerea declarațiilor de avere și de interese;
- Inspector protecție civilă;
- Persoana de contact (secretar tehnic) pentru raportarea măsurilor prevăzute în Planul de integritate;
- Cadru tehnic PSI;
- Secretar al Grupului de lucru pentru implementarea metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție.

În perioada supusă evaluării, la nivelul instituției nu au fost înregistrate incidente de integritate sau sesizări formulate conform art. 6 alin (1) din metodologia aprobată prin H.G. 599/2018.

Cu toate că în anul 2021 au fost identificate 3 cazuri de încălcare a atribuțiilor de serviciu și obținere de foloase injuste în activitatea de check-in, de către un șef de tură și doi supervizori din cadrul Direcției Operațiuni Sol, și s-a dispus desfacerea disciplinară a contractelor de muncă în urma cercetării disciplinare, în anul 2022 nu a fost elaborat Raportul anual privind evaluarea incidentelor de integritate, conform art. 9 alin (1) din metodologia aprobată prin H.G. nr. 599/2018.

Pe parcursul anului 2022, nu au existat incidente de integritate care să fi fost în atenția mass media. Nu se realizează o monitorizare a surselor externe de informare precum mass media, pentru identificarea posibilelor abateri de la normele de integritate din cadrul companiei.

C. GESTIONAREA MECANISMULUI DE IMPLEMENTARE A SNA DE CĂTRE INSTITUȚIILE PUBLICE (INCLUSIV ÎNTREPRINDERI PUBLICE)

Principalele obiective ale politicii organizaționale în materie de integritate stabilite la nivelul societății sunt:

- crearea unei culturi organizaționale a integrității la nivelul companiei, precum și a unui climat etic care să determine personalul să acționeze cu încredere și profesionalism;
- respectarea viziunii, misiunii, valorilor și a principiilor Strategiei Naționale Anticorupție;
- respectarea și aplicarea standardelor legale de integritate.

Obiectivele au fost stabilite și aduse la cunoștința angajaților, pe parcursul anului 2022, prin elaborarea, aprobarea și difuzarea Declarației privind asumarea unei agende de integritate, Codului de etică și Planului de integritate.

Pentru promovarea integrității la nivel organizațional, managementul companiei a adoptat documentele sus-menționate, a numit responsabili cu implementarea Strategiei Naționale Anticorupție, implementarea măsurilor prevăzute în Planul de integritate și a metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate; în plus, urmărește realizarea tuturor măsurilor necesare implementării obiectivelor în materie de integritate.

Planul de integritate al companiei a fost elaborat având ca surse principale Strategia Națională Anticorupție 2021 - 2025, măsurile preventive din Anexa 3 la H.G. nr. 1269/2021 precum și consultarea angajaților.

Nici responsabilii de implementarea SNA și nici angajații nu au beneficiat de programe de formare profesională pe teme de integritate în 2022.

În vederea asigurării respectării standardelor de integritate incluse în Anexa nr. 3 la H.G. nr. 1269/2021, la nivelul companiei TAROM sunt adoptate următoarele proceduri și documente conexe:

- Codul etic pentru măsura 1 - Cod etic/ deontologic/ de conduită;
- Numirea consilierului de etică împreună cu documentele tip necesare activității pentru măsura 5 - Consilier de etică;
- Procedura privind protecția avertizorilor de integritate pentru măsura 9 - Protecția avertizorului de integritate;
- Procedura privind identificarea și evaluarea funcțiilor sensibile pentru măsura 11 - Funcțiile sensibile;
- Procedura privind managementul și evaluarea riscurilor pentru măsura 12 - Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale.

Sunt în curs de elaborare procedurile privind conflictul de interese și declararea averii, iar pentru celelalte măsuri nu s-au emis documente specifice apreciindu-se că nu sunt aplicabile în cadrul TAROM.

Măsurile de promovare a integrității apreciate ca fiind cele mai eficiente în cadrul organizației sunt desfacerea disciplinară a contractului de muncă și implementarea principiilor de cultură justă specifice domeniului aviației. Echipa de evaluare a fost informată că una dintre prioritățile strategiei organizaționale este de a impune măsuri de sancționare.

III. BUNE PRACTICI

A. EVALUAREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR ȘI INSTITUȚIILOR PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE

Nu au fost identificate bune practici pe această temă de evaluare.

B. EVALUAREA INCIDENTELOR DE INTEGRITATE ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR ȘI INSTITUȚIILOR PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE

Nu au fost identificate bune practici pe această temă de evaluare.

C. GESTIONAREA MECANISMULUI DE IMPLEMENTARE A SNA DE CĂTRE INSTITUȚIILE PUBLICE (INCLUSIV ÎNTREPRINDERI PUBLICE)

Nu au fost identificate bune practici pe această temă de evaluare.

IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

A. EVALUAREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR ȘI INSTITUȚIILOR PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE

Dat fiind faptul că la începutul anului 2023 a fost desemnat un grup de lucru pentru implementarea metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, conform H.G. nr. 599/2018, a fost adoptat Planul de integritate și au fost desemnate persoanele responsabile cu implementarea acestuia, membrii comisiei de evaluare recomandă:

1. Continuarea procesului de management al riscurilor de corupție prin întrunirea grupului de lucru și elaborarea, pe baza analizei implicite, a unui Registru de riscuri de corupție care să fie adoptat la nivel instituțional, urmărind corelarea acestuia cu Registrul riscurilor reglementat de art. 5 din O.S.G.G. nr. 600/2018;
2. Monitorizarea anuală a modului de implementare a măsurilor stabilite în Registrul riscurilor de corupție și revizuirea acestuia, în conformitate cu prevederile art. 5 lit. e) și art. 18 din Metodologia Standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, aprobată prin H.G. nr. 599/2018.
3. Actualizarea Planului de integritate al CNTAR TAROM S.A. ca urmare a evaluării anuale a modului de implementare a acestuia, precum și ca urmare a formalizării, monitorizării și revizuirii riscurilor de corupție la care sunt expuse activitățile desfășurate la nivelul instituției.
4. Utilizarea surselor externe de informare, precum mass media, pentru identificarea riscurilor de corupție și potențialelor încălcări ale legislației.

B. EVALUAREA INCIDENTELOR DE INTEGRITATE ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR ȘI INSTITUȚIILOR PUBLICE CENTRALE ȘI LOCALE

1. Creșterea rolului acțiunilor de prevenție în cadrul culturii organizaționale a companiei, pentru a descuraja abaterile de la normele legale.

C. GESTIONAREA MECANISMULUI DE IMPLEMENTARE A SNA DE CĂTRE INSTITUȚIILE PUBLICE (INCLUSIV ÎNTREPRINDERI PUBLICE)

La nivelul societății au fost alocate resurse pentru implementarea standardelor SNA și au fost adoptate o serie de documente necesare atingerii obiectivelor asumate, conducerea urmărind implementarea tuturor prevederilor actelor normative din domeniul de referință și a măsurilor necesare în vederea asigurării unui mediu de integritate ridicat. Cu toate acestea, nu au existat resurse umane suficiente, activitățile fiind exercitate prin preluare de atribuții, fapt care ar putea afecta implementarea în mod eficient a SNA.

1. Asigurarea parcurgerii de către personalul responsabil cu implementarea SNA a unor programe de formare profesională pe teme de integritate, cu o atenție sporită activităților de pregătire referitoare la evaluarea incidentelor de integritate pentru angajatul desemnat conform art. 5 alin. (1) din metodologie.
2. Asigurarea resurselor suficiente, în special umane, pentru implementarea standardelor SNA.